Eriävä mielipide

Jätän sivistyslautakunnan 12.11.2026 kokouksen § 63 päätökseen eriävän mielipiteen.

Katson, että sivistyslautakunnan olisi tullut hyväksyä esitetty opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämissuunnitelma vuosille 2027–2030.

Kehittämissuunnitelman tarkoituksena on muodostaa yhteinen, pitkäjänteinen ja ennakoitava suunta Vihdin opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämiselle tilanteessa, jossa lasten ja oppilaiden määrä vähenee ja samalla on huolehdittava opetuksen ja varhaiskasvatuksen laadusta, henkilöstön riittävyydestä, tarkoituksenmukaisista tiloista sekä kunnan talouden kestävyydestä

Suunnitelmassa palveluverkkoa tarkastellaan alueellisina kokonaisuuksina yksittäisten toimipisteiden sijaan. Ratkaisuissa huomioidaan lapsen etu, pedagoginen laatu, saavutettavuus, henkilöstö, tilojen kapasiteetti sekä henkilöstö-, tila-, kuljetus- ja investointikustannukset kokonaisuutena.

Pidän erityisen tärkeänä sitä, että palveluverkkoa koskevat ratkaisut tehdään suunnitelmallisesti ja riittävän ajoissa. Kehittämissuunnitelma mahdollistaa muutosten vaiheistamisen sekä niiden vaikutusten seuraamisen ja tarvittaessa päätösten tarkentamisen. Suunnitelman mukaan vaikutuksia seurataan muun muassa lasten ja oppilaiden hyvinvoinnin, ryhmäkokojen, tuen toteutumisen, henkilöstön työhyvinvoinnin, kustannusten, tilojen käyttöasteen, kuljetusten ja saavutettavuuden näkökulmista.

Kehittämissuunnitelman hyväksyminen ei tarkoita sitä, että kaikki tulevien vuosien ratkaisut tehtäisiin muuttumattomina etukäteen. Mahdollisista toimipisteiden lakkauttamisista tehdään tarvittavat erilliset päätökset kunnan hallintosäännön mukaisesti.

Ilman yhteisesti hyväksyttyä kehittämissuunnitelmaa vaarana on, että palveluverkkoa koskevia ratkaisuja tehdään yksittäisinä ja toisistaan irrallisina päätöksinä sen sijaan, että opetuksen ja varhaiskasvatuksen kokonaisuutta johdettaisiin pitkäjänteisesti lasten määrän, palvelutarpeen, pedagogisten tarpeiden ja kunnan taloudellisten edellytysten perusteella.

Näillä perusteilla katson, että esitetty opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämissuunnitelma vuosille 2027–2030 olisi tullut hyväksyä.

Katson, että kunnan tulee turvata ruotsinkielinen varhaiskasvatus omana palvelunaan osana kunnan kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuutta.

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus on määrällisesti pieni mutta kielellisesti ja pedagogisesti merkittävä palvelu. Kunnan omana toimintana voidaan parhaiten varmistaa palvelun jatkuvuus, laatu, henkilöstön osaaminen sekä saumaton jatkumo varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja perusopetukseen.

Yksityistämiseen liittyy myös riski palvelun pitkäjänteisyydestä ja riippuvuudesta yksittäisen palveluntuottajan toimintaedellytyksistä. Pienen kieliryhmän palvelussa vaihtoehtoisten palveluntuottajien saatavuus voi olla rajallinen.

Katson, ettei ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen järjestämistapaa tule ratkaista yksinomaan taloudellisin perustein. Päätöksessä tulee painottaa lasten etua, yhdenvertaisuutta, kielellisten oikeuksien toteutumista sekä ruotsinkielisen kasvatuksen ja opetuksen jatkuvuutta Vihdissä.

Näillä perusteilla katson, että Vihdin ruotsinkielinen varhaiskasvatus tulee säilyttää kunnan omana toimintana.

Lautakunnan olisi tullut hyväksyä esitys 35 oppilaan tarkastelurajasta.

Esityksen tarkoituksena ei olisi ollut määrätä koulun lakkauttamisesta oppilasmäärän perusteella, vaan määritellä **selkeä ajankohta, jolloin koulun toiminnan jatkamisen tarkoituksenmukaisuus otetaan arvioitavaksi**. Arviointi olisi käynnistynyt vasta, jos koulun oppilasmäärä olisi ollut alle 35 oppilasta kahtena peräkkäisenä 20.9. tilastointipäivänä.

Pidän kahden peräkkäisen tilastointipäivän menettelyä perusteltuna, sillä se vähentää yksittäiseen vuoteen liittyvän oppilasmäärän vaihtelun vaikutusta. Lisäksi ensimmäisen tarkasteluajankohdan sijoittaminen vuoteen 2029 olisi antanut kouluille, perheille ja kunnalle aikaa varautua mahdollisiin muutoksiin.

Selkeä tarkasteluraja ei ole lakkauttamispäätös. Se on väline, jonka avulla palveluverkkoa voidaan arvioida ennakoivasti, yhdenvertaisesti ja taloudellisesti vastuullisesti. Varsinaisessa tarkoituksenmukaisuusharkinnassa tulee oppilasmäärän lisäksi huomioida muun muassa lasten etu, opetuksen järjestämisen edellytykset, oppimisympäristö, henkilöstö, koulumatkat, alueen väestökehitys, tilojen kunto ja kustannukset sekä vaikutukset alueen elinvoimaan.

Katson, että tällaisen ennalta määritellyn arviointimenettelyn hylkääminen heikentää palveluverkon pitkäjänteistä suunnittelua ja siirtää vaikeiden ratkaisujen arviointia tilanteisiin, joissa kunnan mahdollisuudet ennakoida ja valmistella vaihtoehtoja ovat vähäisemmät.

Vihdissä 12.11.2026

Kirsi Hyvämäki

vs. sivistys- ja hyvinvointijohtaja, sivistyslautakunnan esittelijä